

mätte på extra stat för år 1899 bevilja, såsom förhöjning i anslaget till »arfvoden åt extra och vikarierande ämneslärare vid de allmänna läroverken», ett belopp af 2,000 kronor.

Stockholm den 28 januari 1898.

K. S. Husberg.

N:o 134.

Af herr **A. H. Göthberg**, om *skrifvelse till Kongl. Maj:t angående afsättning till arbetareförsäkringsfonden af en del af bränvinsförsäljningsafgifterna.*

Lagstiftningen angående försäljning af bränvin och dermed jemförliga spirituösa drycker har, ända sedan husbehofsbränningen afskaffades, ansetts böra gå i sådan riktning, att dessa dryckers bruk genom den samma så mycket som möjligt inskränkes.

Man har bemödat sig att göra bränvinet svaråtkomligt och att undanrödja frestelsen för den enskilde att öckra på superiet. I sådant syfte var det, som det s. k. göteborgssystemet med dess bolagshandel infördes, hvarigenom innehafvare af rättighet till bränvinsförsäljning förbindes att afstå all egentlig vinst på denna handtering, hvilken vinst deremot, tillika med de stadgade försäljningsafgifterna, tillfalla kommunerna, landstingen och hushållningssällskapen.

Att kommunerna i synnerhet erhållit sådan förmån, grundar sig uppenbarligen derpå, att, då det omåttliga bruket af spirituosa försvagar och i många fall fullständigt förderfvar sina offers arbetsduglighet och välstånd, detta nödvändigtvis förorsakar samhället många utgifter för

fattig- och sjukvård m. m., hvilka utgifter visst icke skulle ställa sig så höga, som nu är fallet, om nykterheten allmänt iakttoges.

Undertecknad är lifligt öfvertygad derom, att de inkomster, kommunen erhåller genom bränvinsförsäljning, mer än uppvägas af den skada, superiet vållar, och de ökade utgifter, som deraf föranledas. Vidtoges därför sådana anordningar, att de, som bestämma antalet försäljningsrättigheter inom ett visst område, icke frestades att taga hänsyn till den möjliga vinsten, utan, som tillbörligt vore, endast såge omsorgen om sedlighetens främjande till godo, skulle säkert bättre resultat ur nykterhetens synpunkt uppnås.

Antalet försäljningsställen i städerna skulle för framtiden blifva betydligt förminskadt, såsom man kan finna bland annat af den omständigheten, att, sedan landskommunerna *icke* hafva direkt inkomst af bränvinsförsäljningen, de allt mer och mer motsätta sig sådan försäljning inom sina områden.

Enligt min åsigt vore det därför lämpligt, att en del af dessa inkomster på det sätt komme den mindre bemedlade till godo, att de användes för förverkligande af det önskemålet att bereda ålderdomsunderstöd åt arbetare och med dem likstälde, hvilket i sin mån skulle minska utgifterna för en fattigvård, som mångenstädes är för kommunerna mycket betungande.

Ingen torde bestrida, att bland dessa arbetare finnas många, som med den under svett och möda förvärfvade dagspenningen bidraga till dessa millioner, som inflyta genom rusdrycksförsäljningen. Då så är, är det ej mer än rätt och billigt, att något deraf användes för tryggande af deras ålderdom.

Det torde äfven inom en ej allt för långt aflägsen framtid komma att visa sig, att kommunerna, som i sådant fall finge släppa till en del utaf dessa vinstmedel, ej derpå förlorade. Den lindring, som i form af minskad fattigvård komme dem till del genom arbetareförsäkring, skulle rikligt ersätta denna uppoffring.

Denna fråga har, så vidt jag kunnat utröna, ej förevarit till behandling inom Riksdagen sedan år 1885, då herr Hedin från Stockholm väckte motion om, att 20 % af bränvinsförsäljningsmedlen skulle afsättas till en arbetareförsäkringsfond. Denna motion blef af Riksdagen afslagen.

Annars har frågan om bränvinsförsäljningsafgifternas indragning till statsverket kommit fram såsom uteslutande afsedd att befrämja nykterheten. Så var förhållandet, då herr P. Waldenström år 1885 väckte motion derom, äfvensom när 1896 och 1897 en stor mängd ledamöter af Andra Kammaren motionerade i samma syfte.

Dessa senare motioner afslogos hufvudsakligast på de skäl, att statskassan hade öfverflöd på medel, att det ej vore lämpligt öfverlemna brännvinsförsäljningen i städerna till statsverket, samt slutligen att det ej ginge an beröfva landstingen och hushållningssällskapen deras inkomster.

Oaktadt min motion går i en annan riktning, och således de farhågor, som framhöllos gent emot de föregående, förlora sin betydelse, har jag dock för att ej beskyllas att vilja gå för brådstörtadt till väga, velat öfverlemna åt Kongl. Maj:t att genom en allsidig utredning vinna en tillfredsställande lösning af frågan.

På grund af hvad jag sålunda anfört får, jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen måtte besluta i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes fortast möjligt låta verkställa utredning, huruvida icke en sådan ändring i § 22 af gällande brännvinsförsäljningsförordning skulle kunna göras, att af de inkomster, som inflyta för rättigheterna till minuthandel med eller utskänkning af brännvin, må afsättas en del till arbetareförsäkringsfonden.

Om remiss till bevillningsutskottet anhålles.

Stockholm den 28 januari 1898.

A. H. Göthberg.